

»Vremenska« vezljivost slovenskih in italijanskih padavinskih glagolov

Robert Grošelj

Abstract

The article presents findings on the valency of Slovenian and Italian precipitation verbs when referring to weather related phenomena (e.g. Slovenian *deževati* 'to rain', *mesti* 'to snow', *padati* 'to fall', Italian *grandinare* 'to hail', *tempestare* 'to storm', *grondare* 'to drip, to pour'). The contrastive analysis has shown a complex valential behaviour of these verbs in both languages; besides that, differences between the valency of Slovenian and Italian precipitation verbs were also noted. In both languages (if the morphological differences between them are disregarded), the precipitation verbs form the following government patterns: $VF_{impers}, S_{nom} - VF (S_{subj} - VF)$ and $S_{nom} - VF - S_{acc} (S_{subj} - VF - S_{dir.obj})$; they are not, however, manifested – intra- and interlinguistically – by analogous verbs. The government pattern $VF_{impers} - S_{acc}$ appears only with a few Slovenian precipitation verbs (e.g. *zasnežiti* 'to snow up'). Moreover, the government patterns $VF_{impers} - S_{acc}, S_{nom} - VF (S_{subj} - VF)$ in $S_{nom} - VF - S_{acc} (S_{subj} - VF - S_{dir.obj})$ correspond to various semantic patterns; the patterns with the complement S_{acc} frequently occur with those verbs whose meanings cannot be regarded as denoting an actual *precipitation* event.

Ključne besede: kontrastivna analiza, vezljivost, padavinski glagoli, slovenščina, italijanščina

0 UVOD

Vremenski glagoli so zanimiva skupina glagolov – pojave večinoma jezikovno izražajo kot celostne procese, ki svojega obstoja ne dolgujejo nekemu zunanjemu (višjemu) *vršilcu* ali *nosilcu dejavnosti*, na kar se skladenjsko navezuje njihova *neprisojevalnost oz. brezosebnost*. Poleg tega se v njihovem pomenu pogosto zlivata procesualnost in snovnost pojava (npr. ital. *nevicare* = *cadere* + *neve*), kar kaže na kompleksna razmerja že v samem pomenu glagolov.

Čeprav so pogosto predmet jezikoslovnih razprav (prim. pogl. 3), se zdi, da manjka analiza, ki bi opozorila na raznovrstna razmerja v vezljivosti vremenskih glagolov in s tem pokazala tudi na njihove kompleksne pomenske lastnosti že v okvirih vremenskega pomenja.

Razprava se zato ukvarja s kontrastivno analizo vezljivosti vremenskih glagolov, ki predstavljajo t. i. padavinske dogodke (*precipitation events*; prim. Bleotu 2012: 67) v slovenščini in italijanščini. Njen namen je analizirati in primerjati vezljivostne značilnosti teh glagolov v dveh nesorodnih jezikih, in sicer v njihovih vremenskih pomenih,¹ ter pokazati, da ne gre za vezljivostno popolnoma homogeno skupino glagolov.

1 GRADIVO IN KORPUS

Gradivsko jedro raziskave predstavljajo slovenski in italijanski padavinski glagoli, katerih prvi oz. izhodiščni (imenujem ga primarni) slovarski pomen je vremenski. Ob njih so upoštevani tudi glagoli, katerih primarni slovarski pomen ni padavinski – t. i. sekundarno padavinski glagoli.

Gradivo je bilo izbrano na podlagi razprave Žele 2012, pri čemer je bil nabor slovenskih glagolov razširjen z iskanjem sopomenskih možnosti v elektronski verziji SSKJ. Izhodiščni nabor italijanskih glagolov sloni na preveritvi tujejezičnih ustreznih slovenskih glagolov v slovarju Šlenc 1997; tako izbrani italijanski padavinski glagoli so bili preverjeni in dopolnjeni na podlagi italijanskih enojezičnih slovarjev Zingarelli 1999 (knjižni), Re 2010, Hoepli 2011 in Sabatini-Coletti 2011 (spletni).

Glagoli s primarnim padavinskim pomenom so sln. *deževati*, *dežiti*, *izdeževati se*, *mesti*, *naletavati*, *namesti*, *naškrapljati*, *pršeti*, *primakati*, *pršiti*, *rositi*, *snežiti*, *zadeževati*, *zamesti*, *zametati*, *zapasti*, *zasnežiti*; ital. *brinare*, *diluviare*, *fioccare*, *grandinare*, *innevarsi*, *nevare*, *nevicare*, *nevischiare*, *piovvere*, *piovicciare*, *piovigginare*, *ripiovere*, *spiovere*, *tempestare*. Sekundarno vremenski so sln. *iti*, *izliti se*, *liti*, *močiti*,

1 Upoštevanje »nevremenskega« pomenja bi preseglo okvire pričujoče razprave, čeprav bi le tako lahko celostno prikazali pomenske in vezljivostne značilnosti padavinskih glagolov. Tovrstna analiza ostaja torej dolg, ki ga bo treba poravnati v prihodnosti.

mokriti, mrleti, nakidati, namakati, napasti, padati, pasti, prati, sipati, škropiti, uliti se, ulivati se, zlitati se, zaškropiti ter ital. *abbattersi, cadere, coprire, gocciolare, grondare, portare, rovesciarsi, scaricarsi, scrosciare*.²

Korpus za vezljivostno analizo padavinskih glagolov sestavljajo besedilni zgledi iz sodobnih slovenskih in italijanskih slovarskih del – za slovenščino sta bila upoštevana SSKJ in Žele 2008, za italijanščino pa Zingarelli 1999, Hoepli 2011 in Sabatini-Coletti 2011. Kjer ta dela za določene pomenske možnosti ne navajajo ustreznih zgledov, so bili ti izpisani iz drugih virov (viri so navedeni, zgledi pa so označeni z nadpisanim krožcem).

2 METODOLOGIJA

2.1

Pomenske predstavitve glagolov izhajajo iz razlag v analiziranih slovarskih virih. Razlage se je skušalo uravnotežiti s preveritvijo zgledov, poskus dopolnitve pa je slonel na sintagmatskem načelu slovarskega pomena, ki izkazuje podredno razmerje pomenskih sestavin s skladijsko vodilno uvrščevalno pomensko sestavino (UPS) in odvisnimi razločevalnimi pomenskimi sestavinami (RPS; Vidovič Muha 2000: 53). Na ta način so se vzpostavili t. i. medjezikovno primerljivi pomeni, tj. pomeni z enako UPS in čim več prekrivnimi RPS, ki omogočajo primerjavo vezljivostnih značilnosti med jezikoma.

2.2

Vezljivostna analiza glagolov temelji na sodobnih vezljivostnih razpravah (npr. Daneš et al. 1987; Žele 2001; prim. še Ágel 2000; Herbst 2007, 2009). Vezljivost je zmožnost nosilca vezljivosti (predvsem glagoli, pridevniki, izglag./izpriid. samostalniki; Žele 2001: 15), da veže nase napovedljivo število vezljivostnih položajev (družljivost označuje prosta mesta); po Th. Herbstu (2009: 53) gre za lastnost leksikalne enote, ki kaže na njen skladijski potencial. Obvezna skladijska mesta, napovedljiva iz pomenske usmerjenosti oz. pomenskosckladijske vezljivosti glagola, so zasedena s t. i. določili v določeni slovnični obliki (strukturnosckladijska vezljivost; Žele 2001: 13).

2 Z vidika aktualnega stanja v knjižni slovenščini in italijanščini bi bilo treba preveriti živost izbranih glagolov in njihovo vezljivostno obnašanje tudi s pomočjo korpusnih virov, saj že površno iskanje po izbranih korpusih (npr. Gigafida za slovenščino, CORIS/CODIS za italijanščino) nakazuje problematične črte: npr. od primarno padavinskih glagolov v Gigafidi niso izpričani *izdeževati se, naškrapljati in primakati*, medtem ko so *dežiti, zadeževati in zametati* redki; CORIS/CODIS ne izkazuje npr. glagolov *nevare, nevischiare, piovicciare in ripiovere*. S korpusno osvetlitvijo, ki ostaja *desideratum* za prihodnost, se bosta – primerjalno s spoznanji pričujoče razprave – razkrili obstojnost ter pomenska in vezljivostna dinamika izbranih glagolov v nekoliko daljšem časovnem obdobju.

Na podlagi pomenov, kot so aktualizirani v konkretnih besedilnih zgledih, se lahko izpostavijo pomenskoscladenjske značilnosti padavinskih glagolov. Osrednjo vlogo med njimi imajo udeleženci – pomenske prvine, ki ustrezajo sestavinam zunajjezikovne mikrosituacije, kot jo odraža pomen glagola; vsebino udeležencev pokrivajo udeleženske vloge, ki se lahko določijo na podlagi pomena glagola, pomenskih in skladijsko-oblikovnih lastnosti udeležencev (več v npr. Páleš 1990: 32–42; Orešnik 1992; Grepl in Karlik: 38–41; Götz-Votteler 2007).³ Pomensko vezljivostno razmerje med udeleženci, ki ga usmerja nosilec vezljivosti, ponazarjajo pomenski vzorci, npr. *nosilec* pojava – *prizadeto* (prim. vzorčenje v Žele 2008 itn.).

Pomenska usmerjenost se izrazno uresničuje v strukturnoskladijski vezljivosti, predstavlja pa predvidljivost kategorialnih, neslovarskih lastnosti določil (slovična oblika – oblikoslovne, oblikoskladijske kategorije tipa sklon, odvisnik) na podlagi slovarskih lastnosti nosilca vezljivosti (prir. po Dular 1982: 78). Določila (tudi zapletenejša določilne možnosti) v določeni slovični obliki so prikazana s pomočjo t. i. strukturnih vzorcev, formulaičnih zapisov tipa **Snom** – **VF** – **Sak** (v italijanščini so določila, zaradi odsotnosti morfološke kategorije sklona, opredeljena funkcijsko, npr. **Sos** – **VF** – **Spp**).⁴ Strukturni vzorci torej predstavljajo možne kombinacije določil v okviru posameznega pomena nosilca vezljivosti (Herbst 2009: 56); kot ustrezne predstavitve skladijskega obnašanja nosilcev vezljivosti so izpostavljeni tako v neslovarskem jezikoslovju (npr. Herbst 2007: 18–25; Schøsler 2007) kot v slavistiki in slovenistiki (npr. Daneš et al. 1987; Žele 2001).

3 PREGLED SODOBNEJŠIH JEZIKOSLOVNIH (SKLADENJSКИH) OBRAVNAV VREMENSKIH GLAGOLOV

3.1

Slovenske vremenske glagole tipa *deževati*, *treskati*, *snežiti* J. Toporišič uvršča med *nevezljive* (brez udeležencev, potencialno družljive z okoliščinami) ter prvotno *neprisojevalne* oz. *neosebne*, saj ne predvidevajo prvega delovalnika (nastopajo v 3. ed. sr. spola) oz. gre za t. i. *prazni osebek* (Toporišič 1992: 336).

³ Nekateri jezikoslovci (npr. Herbst 2007: 25–26; 2009: 62–64; Götz-Votteler 2007: 41–47) imajo udeleženske vloge za preveč posplošujoče vsebinske opise udeležencev in se v skladu s principom t. i. specifičnosti posameznega (*item-specificity principle*) odločajo za jasnejše leksemospecifične razlage, ki jih lahko spremljajo leksikalne realizacije udeležencev. V razpravi so udeleženske vloge uporabljene zato, ker omogočajo oblikovanje dokaj splošnih pomenskih vzorcev, ki dovoljujejo primerjavo ne samo pomenskih, temveč tudi oblikovnih realizacij udeležencev znotraj pomenja enega glagola in med (podobnimi) pomeni različnih glagolov. Splošnejšo udeležensko vlogo s primerjalno vrednostjo pa lahko (kar velja tudi za to razpravo) spremljajo natančnejši podatki, kot so pomenske oznake in kategorije, natančnejše razlage, tudi konkretne leksikalne realizacije, in sicer predvsem takrat, ko opozarjajo na specifične vezljivostne značilnosti (podobnosti ali razlike).

⁴ V razpravi so rabljene naslednje krajšave za oblike določil: **Snom** = določilo v imenovalniku; **Sak** = določilo v tožilniku; **Sos** = določilo na osebkovem položaju; **Spp** = določilo na položaju premege predmeta; **VF**_{impers} = brezosebna glagolska oblika; **VF** = osebnostna glagolska oblika.

Ob spremenjenem pomenu lahko postanejo tudi vezljivi – prisojevalno (*Cvetje je deževalo z oken*) ali vezavno (*Deževalo je krvave kaplje*); mnogi tovrstni glagoli imajo opisne ustreznice s prisojevalnim glagolom, nekateri vremenski pojavi pa se izražajo izključno na ta način (npr. *toča itil/padati*; Toporišič 2004: 575). Vremenski glagoli – kot neprisojevalni – sami tvorijo t. i. enodelne glagolske (brezosebkovne) stavke, saj nimajo vršilca dejanja ali nosilca stanja/poteka (ibid.: 629).

A. Žele padavinske glagole tipa *deževati*, *snežiti* uvršča med glagole naravnih vremenskih pojavov, oblikoskladenjsko pa jih opredeli kot **brezosebne**. Pri opisu naravnih pojavov gre za nekakšno vzročno pojavnost/silo (tj. medij se zliva s procesom), tako da je osebkova vloga v stavkih s temi glagoli navidezna in samo formalno neprisojevalno stavkotvorna. Tovrstni vremenski stavki so torej **brezoseb(kov)ni**, saj imajo zaradi stavkotvornih pogojev t. i. formalni osebek (v 3. ed. sr. spola), nimajo pa pravega referenčnega vršilca (čeprav zaznava pojavnosti pogosto vključuje t. i. zunanjega udeleženca; Žele 2012: 33, 35, 38–40, 42). Osebkova neudeleženska pojavnost je lahko vključena tudi v glagole tipa *padati*, *naletavati* (prim. povedi *Pada*, *Naletava*), lahko pa se del pomenskosti glagola prenese na samostalniški del, prim. *Pada dež*, *Naletava sneg* (ibid.: 46). Prvotno nevezljivi vremenski glagoli so lahko drugotno tudi levovezljivi, prim. *Zunaj dežujelsneži* proti *Kamenje dežujel* *Cvetni listi snežijo*, pri čemer naj bi npr. *kamenje* v vlogi osebka rušilo pomensko polje in pomenskoskladenjsko vezljivost glagola *deževati* (med *kamenjem* in *deževati* naj bi obstajala nekakšna določevalna vez; ibid.: 36, 42).

3.2 Za italijanščino P. Dardano in M. Trifone navajata, da so **brezosebni** večinoma glagoli, ki pomenijo atmosferske pojave (npr. padavinski *piovere*, *diluviare*, *grandinare*, nepadavinski *alberggiare*, *lampeggiare*). V prenesenem pomenu lahko postanejo tudi »osebni«, prim. *Piovevano le critiche* (Dardano in Trifone 1995: 332). G. B. Moretti jih uvršča med tipične brezosebne glagole, ki so vedno brez osebka (logično in etimološko je prisoten v glagolskem pomenu). Ob tem poudarja, da imajo v sestavljenih oblikah ob sebi pomožni glagol *essere* ali *avere* (slednji naj bi bil značilen predvsem za jezikovne različice v osrednji in južni Italiji), npr. *È/ha piovuto*. Za »osebno« (tj. metaforično) rabljene glagole je značilen pomožnik *essere* (Moretti 2006: 220–221).

G. Salvi vremenske (atmosferske) glagole (*nevicare*, *piovere* itn.) uvršča med **nevezljive**, saj lahko glagol sam tvori osnovni stavek (npr. *Piove*), in **neakuzativne** (osebki z osebkovno-predmetnimi značilnostmi). Čeprav osebek tovrstnih glagolov navadno ni izražen (možen je v prenesenem pomenu, npr. *Piovano sassi*), G. Salvi domneva, da gre za osebek brez glasovne oblike, a z referencialnimi lastnostmi (Salvi 2001: 39, 64, 82–83).⁵ V razpravi iz leta 2012 G. Salvi meni,

⁵ V nedol. zgradbah, ki zahtevajo koreferenco osebkov v glavnem in odvisnem stavku, se lahko vremenski glagol pojavi, če je tudi v glavnem stavku vremenski glagol: (Ø) *Fa freddo senza Ø nevicare* (referenca v obeh primerih je »il tempo«), ne pa tudi *(Ø) *Si trattava di neve senza Ø tuttavia far freddo* (Salvi 2001: 64).

da gre za prazen, zgolj formalni osebek,⁶ ki ne ustreza nobenemu udeležencu. Italijanske vremenske glagole tipa *piovere* in *nevicare*, ki imajo pomožnika *essere* in *avere*, uvršča med **neakuzativne** ali **akuzativne** glagole,⁷ glagoli v osebkovnih zgledih (kot v npr. *Sono piovute pietre*) pa sodijo med neakuzativne (Salvi 2012: 59–60, 68–69).

B. Benincà in G. Cinque, ki se ukvarjata predvsem z izbiro pomožnika pri vremenskih glagolih, navajata, da nekateri glagoli (padavinski *piovere*, *diluviare*, *nevicare*, *grandinare*) dopuščajo *essere* in *avere*, drugi (npr. *tuonare*, *lampeggiare*, *gelare*) pa ne (Benincà in Cinque 1992: 155–156). Dvojna izbira je utemeljena s tem, da se nekateri obnašajo kot glagoli premikanja, ki izbirajo *avere*, ko gre za dejavnost brez ozira na cilj premikanja, in *essere*, ko je sprememba prostora relevantna. Pomožnik *essere* naj bi bil možen, če glagoli dovoljujejo interpretacijo s spremembo v prostoru, kar je povezano s t. i. **neakuzativno konfiguracijo** (ibid.: 157).

A. C. Bleotu obravnava udeležensko zgradbo vremenskih glagolov oz. pomenko-skladenjski status njihovih osebkov v okvirih generativne slovnice. Za padavinske glagole v italijanščini (npr. *piovere*, *nevicare*, *grandinare*, *piovigginare*) ugotavlja, da imajo t. i. opustni osebek *pro*, tipološko pa se večinoma uvrščajo v predikativen tip (tj. glagol sam izraža meteorološki dogodek, udeleženec ima druge funkcije; Bleotu 2012: 62, 66–67). Avtorica v nadaljevanju meni, da se vremenski glagoli lahko obnašajo kot neergativni, a so večinoma neakuzativni, in zanje predlaga dve besedotvorni zgradbi: (a) **neergativno POVZROČITI [PADATI DEŽ]**; (b) **neakuzativno PADATI DEŽ** (ibid.: 70–74).

V leksiko-gramatikalnem pristopu so glagoli tipa *piovere*, *nevicare* opredeljeni kot operatorji (meteorološki glagoli), ki ne izberejo nobenega udeleženca, imajo pa notranji osebek, ki je lahko izražen v (etimološko-osebkovnih) povedih tipa *Una neve gelida nevicava su di noi*. Njihova definicijska zgradba je **V** (glagol), preneseno pa lahko izberejo vsaj enega udeleženca v položaju **N₀** (prvo določilo), prim. *Le bombe (piovevano + grandinavano) su di noi*, in izražajo modalnost dogodka, ki ga izraža glagol, npr. *Le bombe (cadevano + arrivavano) dal cielo in gran quantità come se piovesse* (Vietri 2004: 114–115).

6 Tako kot nekateri jeziki še vedno (npr. angl., frc.) je tudi starejša italijanščina v takšnih primerih poznala t. i. ekspletivni osebek, prim. *e' [egli] piove* (Giordano da Pisa, *Quaresimale fiorentino*; Salvi 2012: 60).

7 **Neakuzativni glagoli** imajo osebeke, ki se deloma obnašajo kot premi predmeti – prim. pozajmljanje z *ne* (*Ne sono arrivati molti. – Ne ho incontrati molti.*), zasedajo t. i. predmetni notranji položaj (*Il medico ha guarito molti attori. – Sono guariti molti attori*, kar ustreza zgradbama SN_{ogg} [V $SN_{\text{ogg,dit}}$] in [V SN_{ogg}]) in postverbalni položaj v stavku (več o neakuzativnih glagolih v Salvi 2012: 63–67). **Akuzativni glagoli** pa se delijo na prehodne in neergativne (ibid.: 67–68). Prim. še A. C. Bleotu (2012: 68–69), po kateri **neergativni glagoli** izražajo hotena dejanja, njihov udeleženec je vršilec dejanja (*Agent*), ima nadzor nad (večinoma ateličnim) dejanjem, v globinski zgradbi imajo zunanjšega udeleženca (nimajo notranjega), v posebnih primerih lahko pripisajo tožilnik. **Neakuzativni glagoli** izražajo večinoma nehotena dejanja, njihov udeleženec ni nikoli vršilec in nima nadzora nad (večinoma teličnim) dogodkom, v globinski zgradbi imajo notranjšega udeleženca (nimajo zunanjšega) in ne morejo pripisati tožilnika.

4 VEZLJIVOSTNA ANALIZA PADAVINSKIH GLAGOLOV V »VREMENSKEM« POMENU

4.1 Slovenščina

4.1.1

Struktur noskladenjsko vezljivost $\mathbf{VF}_{\text{impers}}$ izkazujejo slovenski primarno padavinski glagoli *deževati* 'deževati', *dežiti* 'deževati' (knjiž.), *izdeževati se* 'prenehati deževati' (redko), *mesti* 'močno snežiti', *naletavati* 'snežiti', *naškrapljati* 'začenjati deževati' (nar. vzhodno), *primakati* 'deževati', *pršeti* 'drobno, gosto deževati', *pršiti* 'drobno, gosto deževati', *rositi* 'drobno deževati', *snežiti* 'snežiti', *zadeževati* 'začeti deževati' in *zasnežiti* 'začeti snežiti'. Podobno velja tudi za sekundarno padavinske glagole *izliti se* 'prenehati deževati' (ekspr.), *zlit se* 'prenehati deževati' (ekspr.), *liti* 'močno deževati', *močiti* 'deževati' (redko), *mokriti* 'deževati, rositi' (ekspr.), *mrleti* 'rositi, pršeti' (nar.), *namakati* 'deževati', *padati* 'padati', *prati* 'močno deževati' (ekspr.), *sipati* 'drobno, gosto padati', škropiti 'redko deževati', *uliti se* 'začeti močno deževati', *ulivati se* 'močno deževati' in *zaškropiti* 'začeti redko deževati'.

Strukturni vzorec $\mathbf{VF}_{\text{impers}}$ predstavlja pomenskoskladenjsko zgradbo brez udeležencev: sama *snov se* – kot notranjepomenski udeleženec (*nosilka*, Žele 2008: 37, 278, ali *realizator*, Pálaš 1990: 35) – zliva s procesom. Takšna zunajjezikovna mikrosituacija je lahko vpeta le v pomen glagola (npr. *mesti*, *naletavati* – sneg, *naškrapljati*, *primakati*, *pršeti*, *rositi* – dež), v nekaterih primerih pa je razvidna celo na ravni besedotvorne podlage (npr. *deževati*, *dežiti*, *snežiti*, *zasnežiti*), prim. (1).

Na podobne značilnosti opozarjajo tudi sekundarno padavinski glagoli: v vremenskem pomenu lahko torej prevzamejo vremensko vezljivost; *snov* je načeloma predvidena v glagolskem pomenu, z izjemo glagolov *padati*, pri katerem jo je mogoče razbrati le sotvarno oz. sobesedilno (*padati* – dež, sneg, toča itn.), in *sipati* (*dež*, sneg), prim. (2).

- (1) *Zunaj dežuje. – Ponoči je dežilo. – Izdeževalo se je. – Tri dni že mete, da je snega čez kolena. – Vso noč je po malem naletavalo. – Že naškraplja. – Spomladi je vedno primakalo. – Začelo je pršeti. – Spet prši. – Zunaj rosi. – Snežilo je v velikih kosmih. – Ob pravem času je zadeževalo. – Shladilo se je in zvečer je zasnežilo.*
- (2) *Do večera se bo že izlilo. – Vdrili smo, dokler se ni zlilo. – Že ves dan lije. – Zunaj moči. – Nепretrgoma je mokrilo. – Iz megle je mrlelo. – Letos je precej namakalo. – Kaže, da bo padalo. – Ves dan je pralo. – Začelo je sipati. – Zvečer je začelo škropiti. – Preden so prišli do doma se je ulilo. – Ves dan se je ulivalo. – Iz oblakov je zaškropilo.*

4.1.2

Glede na slovarsko gradivo nekateri slovenski padavinski glagoli izkazujejo tudi strukturno-skladenjsko vezljivost **VF**_{impers} – **Sak**, prim. *namesti* ‘nabrati se (sneg)’, *zamesti* ‘nabrati se (sneg)’ (manjka v SSKJ; vzročniška razlaga bi bila bolj ustrezna), ‘s snegom prekriti’, ‘s snegom onemogočiti’ in *zasnežiti* ‘s snegom prekriti’. Enako velja tudi za sekundarno padavinska *nakidati* ‘namesti’ in *sipati* ‘drobno, gosto padati’ (v SSKJ bi bil ustrežnejši vzročniški pomenski opis).

Glagoli pa vendarle niso vezljivostno prekrivni: **(a)** glagola *namesti* in *zamesti* ‘nabrati se (sneg)’ kažeta na vezljivost, v kateri določilo **Sak** zaseda *snov* z udeležensko vlogo *rezultata pojava* (prim. Páleš 1990: 34), prim. (3); enako velja za *nakidati* in *sipati*, prim. (4). Pri glagolih **(b)** *zamesti* ‘s snegom prekriti’, ‘s snegom onemogočiti’ in *zasnežiti* pa je *snov* (sneg) vključena v pomen glagola (kot notranji *nosilec* ali *realizator* pojava), v določilu **Sak** pa se realizira *prizadeto* (*modifikant*; Páleš 1990: 34–35), prim. (5). Ob tem je treba poudariti, da se ti glagoli oddaljujejo od »pravega« procesualno-padavinskega pomena, prim. **(a)** ‘povzročiti, da se nabere/nakopiči’ in **(b)** ‘/.../, da se prekrije’ oz. ‘/.../, da se zapre/onemogoči’.

- (3) *Nametlo je snega, da ni bilo mogoče priti v vas. – Snega je zametlo do oken. – Prim. Nametlo (zametlo) je sneg.*
- (4) *Nakidalo je snega do kolen. – Začelo je sipati sneg.*
- (5) *Zametlo je vse ceste in križišča. Zametlo je vse dohode. – Zasnežilo je ceste in polja.*

4.1.3

Struktur noskladenjsko vezljivost **Snom** – **VF** izkazujejo slovenski padavinski glagoli *mesti* ‘močno snežiti’, *naletavati* ‘snežiti’, *naškrapljati* ‘začenjati deževati’ (nar. vzh.), *pršeti* ‘drobno, gosto deževati’, *pršiti* ‘drobno, gosto deževati’, *rositi* ‘drobno deževati’ in *zapasti* ‘padajoč prekriti’. Enako se obnašajo še sekundarno padavinski *liti* ‘močno deževati’, *mreleti* ‘rositi, pršeti’ (nar.), *napasti* ‘zapasti’ (redko), *padati* ‘padati’, *pasti* ‘pojavit se na površini’, *sipati* ‘drobno, gosto padati’, *škropiti* ‘redko deževati’, *uliti se* ‘začeti močno deževati’, *ulivati se* ‘močno deževati’ in *zaškropiti* ‘hitro se razpršiti’ (prim. še *iti*, *močiti*, *prati*).

Padavinski pojav se **(a)** pomensko in vezljivostno loči na proces in *snov*, ki je njegova *nosilka* oz. *realizator* (kar je značilno za precej glagolov s sekundarnim vremenskim pomenom), prim. (6) in (7). Pri **(b)** glagolu *zapasti* pa ima *snov* celo »dvojno« udeležensko vlogo – je hkrati *nosilka* in *rezultat pojava*; podobno velja za sekundarno padavinska *pasti* in *napasti*, prim. (8) in (9).

- (6) *Z nizkega neba je kar naprej metel sneg. – Naletavale so posamezne snežinke. – Ves dan je naškrapljal dež. – Iz megle je pršel rabel dež. – Dež je pršil ves dan. – Dež rosi.*
- (7) *Dež lije iz oblakov. – Dež je mrlel. – Sodra pada. V hribih bo padal sneg. – Začel je sipati dež. – Ves dan je škropil dež. – Nenadoma se ulije ploha. – V presledkih se je ulival dež. – Dež je zaškropil čez mesto.*
- (8) *Že sredi novembra je zapadel prvi sneg.*
- (9) *Padlo je le nekaj kapelj. – Napadlo je pol metra snega.*

4.1.4

Del glagolov izkazuje strukturno vezljivost **Snom – VF – Sak**: *mesti* 'nositi, prenašati', *namesti* 'z nošenjem nabrati', *pršiti* 'povzročati spreminjanje v padavino', *rositi* 'drobno deževati' (eksp.), *zamesti* 's snegom prekriti', 's snegom onemogočiti' in 'z nošenjem zabrisati', *zametati* 's padavino prekrivati' in 'z nošenjem brisati' ter *zapasti* 's padavino prekriti', 's padavino onemogočiti'.

Med njimi je treba izpostaviti predvsem (a) glagol *rositi*, saj kot edini (slovarsko) izkazuje pravo procesualno-padavinsko pojavnost – določilo **Snom** ustrezno *vršilec dejanja* (npr. oblaki; t. i. *elementiv* po Pálešu 1990: 33), določilo **Sak** pa zaseda *snov* z udeležensko vlogo *rezultata pojava*, prim. (10). Pri ostalih glagolih gre za vremensko pojavnost, ki pa je kot »pravo« procesualno-padavinsko ne moremo označiti. Pri (b) *mesti*, *namesti*, *pršiti* določilo **Sak** zaseda *snov* z udeležensko vlogo *prizadeto (objekt)* – prenašanje, nanašanje, spreminjanje *vršilca* (npr. vetra) v položaju določila **Snom** jo sicer »prizadeva«, a je ne spreminja (gl. Páleš 1990: 34), prim. (11). Pri (c) *zamesti*, *zametati* (z izjemo pomenov 'z nošenjem /za/brisati') in *zapasti* položaj **Snom** zaseda *snov* v udeleženski vlogi *nosilca pojava (realizator)*, medtem ko je v položaju **Sak** *prizadeto (modifikant)*, prim. (12). (d) Spet drugačno vezljivost izkazuje *zamesti* in *zametati* 'z nošenjem (za)brisati', pri katerih je **Snom** *vršilec dejanja (elementiv)*, npr. veter, burja), določilo **Sak** pa zaseda udeleženec *prizadeto (modifikant)*; sama *snov* je lahko vključena v glagolski pomen (kot notranjepomenski *nosilec pojava* ali *realizator*) oz. je realizirana kot neobvezno prislovno določilo kraja oz. sredstva, prim. (13).

- (10) *Oblaki rosijo dež.*
- (11) *Burja mete sneg. – Burja na tem mestu namete visoke kupe snega. – Burja prši sneg.*
- (12) *!...! sneg je polagoma zametal pokrajino. – Sneg je zametel vse poti. Sneg je zametel prehod. – Sneg je zapadel hiše in vrtove. Sneg je zapadel vse poti.*
- (13) *Burja je zametla njihove sledi v snegu. – Veter zameta poti s snegom.*

4.2 Italijansčina

4.2.1

Strukturno vezljivost **VF**_{impers} izkazujejo naslednji italijanski padavinski glagoli: *brinare* 'padati slana', *diluvviare* 'močno deževati, liti', *fioccare* 'snežiti v kosmih', *grandinare* 'padati toča', *nevare* 'snežiti' (zastar.), *nevicare* 'snežiti', *nevischiare* 'močno snežiti', *piovere* 'deževati', *piovigginare* = *piovicciare* 'pršeti', *ripiovere* 'ponovno deževati', *spiovere* 'prenehati deževati' in *tempestare* 'vihrati'. Med sekundarno padavinskimi se podobno obnaša *gocciolare* 'začeti deževati'.

Navedeni strukturni vzorec ustreza, kot v slovenščini, zgradbi brez udeležencev, ko se padavina zliva s procesom, kar je zakodirano na pomenski (*snov* kot notranjepomenski *nosilec*, *realizator* pojava) in besedotvorni ravni; izjema je le *fioccare*, ki kaže na besedotvorno podstavo *fioc-* (*fiocco* 'kosem'),⁸ pribl. 'snežiti v kosmih', prim. sicer *brina* 'slana', *diluvio* 'naliv', *grandine* 'toča', *neve* 'sneg' (tudi *nevischio* 'snežni metež'), *tempesta* 'nevihta', sinhrono nekoliko bolj zastrto *pioggia* 'dež' (npr. morfemske variante *piov-*, *pioggi-*, *pluvi-*). Vsi glagoli tvorijo sestavljene čase s pomožnikoma *esserelavere*, pri čemer se razlika med njima kaže na ravni potencialne *prostorske spremembe* (*smernost*) in njene odsotnosti (o tem več v 3.2).

- (14) *Ieri notte è brinato. – Diluviava senza interruzione da dieci ore. – Guarda come fiocca! – Ha grandinato tutto il giorno. Era grandinato su tutta la regione. – Nevato è sì, che tutto cuopre la neve. (Dante, 14. stol.) – È nevicato tutta la notte. – Alla partenza stamattiona nevischiava l...l (www.gulliver.it, 2008)* – È piovuto tutta la notte. – l...l la nebbia agl'irti colli piovigginando sale. (Carducci, 19. stol.; neustrezen zgled, prim. la nebbia pioviggina) – Era ricominciato a piovicciare. (Pasolini, 20. stol.; www.treccani.it) • – l...l ieri a Pistoia ha ripiovuto bene per un paio d'ore. (www.abetoneforum.it, 2007)* – Aspetto che spiova. – Ha tempestato tutta la notte.*

- (15) *Ieri ha gocciolato un po'.* (emozioniesensazioni.blogspot.com, 2009)*

4.2.2

Glede na analizirano slovarsko gradivo izkazujejo strukturno vezljivost **Sos** – **VF** le primarno padavinski glagoli *fioccare* 'padati v kosmih', *innevarsi* 'zasnežiti se' in *tempestare* 'vihrati' (redko). Sekundarno padavinskih glagolov je več: *abbattersi* 'razbesneti se' (tudi preneseno), *cadere* 'padati', *grondare* 'kapljati, cureti; ekst. liti' (ekstenzivno), *rovesciarsi* 'zlit se, padati', *scaricarsi* 'izliti, izlivati se' in *scrosciare* 'hrupno in silovito padati'.

8 Poleg tega je vezljivostna zgradba **VF**_{impers} pri glagolu *fioccare* morda diahrono drugotna, prim. *più che neve bianca che l...l in un bel colle fiocchi* (Dante, 14. stol.), s strukturno vezljivostjo **Sos** – **VF** in pomenom 'padati (kot) v kosmih'.

V primeru (a) glagola *fioccare* se padavinski pojav vezljivostno loči na sam proces (VF) in *snov* z udeležensko vlogo *nosilke pojava* (določilo **Sos**), kar je med drugim značilno tudi za glagole s sekundarno padavinskim pomenom, prim. (16) in (17). Drugače se vezljivostno obnašata (b) glagola *innevarsi* in *tempestare*, pri katerih določilo **Sos** ustreza *prizadeto* (*modifikant*), medtem ko je *snov* načeloma zajeta v glagolski pomen; pri glagolu *tempestare* se celo ne more trditi, da označuje padavinsko pojavnost, čeprav se na vremensko dogajanje navezuje, pribl. 'burkati se zaradi nevihte'. Glagoli *fioccare*, *innevarsi* in *abbattersi*, *cadere*, *grondare*, *rovesciarsi*, *scaricarsi* tvorijo sestavljene čase s pomožnikom *essere*, *tempestare* z *avere*, *scrosciare* pa z *avere* in *essere*.

(16) *La neve è fioccata per una settimana.*

(17) *Un temporale si abbatté sulla città. – Cadeva fitta la pioggia. – La pioggia grondava da tutte le parti. – A sera una grandinata si rovesciò sui campi. – Il temporale si scarica lontano. – La pioggia scrosciava da due ore.*

(18) *Le montagne si sono tutte innestate. – Il mare tempestava in gran fortuna.*
(Lissoni 1839: 802)•

4.2.3

Le italijanski primarno padavinski glagol *brinare* 'pokriti s slano' (pomožnik *avere*) izkazuje strukturno vezljivost **Sos** – **VF** – **Spp**, podobno pa velja še za sekundarno padavinska *portare* 'povzročiti, prinesiti' (preneseno) in *coprire* 'prekriti, prekrivati' (ekstenzivno).

Glagol *brinare* kaže na pomenskoskladenjsko razmerje med vremenskim *vršilcem* oz. *elementivom* (*il freddo* 'mraz') v položaju **Sos** in *prizadetim* (*modifikantom*) na mestu **Spp**; *snov* je – kot notranji *nosilec pojava* oz. *realizator* – pomensko (in besedotvorno) zajeta v glagolu (gl. 4.1.4 (d)), prim. (19). V primeru glagola *portare* ustreza določilo **Sos** *vršilec dejanja* oz. *elementiv* (npr. *vento* 'veter'), določilo **Spp** pa zaseda *snov* z udeležensko vlogo *rezultata pojava* (gl. 4.1.4 (a)), prim. (20). Po drugi strani pa *coprire* kaže na vezljivost z *nosilcem* oz. *realizatorjem pojava* v položaju **Sos** in *prizadetim* (*modifikantom*) v položaju **Spp** (gl. 4.1.4 (c)), prim. (21). Glagoli se s uvrščevalnima pomenskima sestavinama 'prinesiti' in 'pokriti' oddaljujejo od procesualno-padavinskega pomena.

(19) *Il freddo ha brinato la campagna.*

(20) *Vento, nubi che portano pioggia.*

(21) *La neve copre i campi.*

5 VEZLJIVOSTNA PRIMERJAVA

5.1

V vremenskih pomenih padavinskih glagolov je mogoče opredeliti štiri strukturno-skladenjske vzorce, pri čemer so trije (ob upoštevanju morfoloških razlik med slovenščino in italijanščino) prisotni v obeh jezikih, prim. (1) **VF**_{impers}, (2) **Snom – VF** oz. **Sos – VF** in (3) **Snom – VF – Sak** oz. **Sos – VF – Spp**, medtem ko je vzorec (4) **VF**_{impers} – **Sak** izkazan le v slovenščini. Hkrati je treba poudariti, da posamezni strukturni vzorci ustrezajo različnim pomenskoskladenjskim zgradbam.

5.2

Strukturni vzorec **VF**_{impers} izkazujejo naslednji padavinski glagoli: sln. *deževati, dežiti, izdeževati se, mesti, naletavati, naškrapljati, primakati, pršeti, pršiti, rositi, snežiti, zadeževati* in *zasnežiti* (pomenske razlage v 4.1.1); ital. *brinare, diluviare, fioccare, grandinare, nevere, nevicare, nevischiare, piovere, piovigginare = piovicciare, ripiovere, spiovere* in *tempestare* (pomenske razlage v 4.2.1). Podobno vezljivost lahko izkazujejo tudi sekundarno padavinski glagoli v slovenščini (*izliti se, zliti se, liti, močiti, mokriti, mrleti, namakati, padati, prati, sipati, škropiti, uliti se, ulivati se* in *zaškropiti*), medtem ko je v italijanščini ta vezljivost omejena zgolj na glagol *gocciolare*. Pri vseh gre za pomenskoskladenjsko zgradbo brez udeležencev, ko se sama *snov* (padavina) – kot notranjepomenski udeleženec (*nosilec* ali *realizator pojava*) – zliva s procesom.

5.2.2

Strukturni vzorec **Snom – VF** (**Sos – VF**) je izpričan pri slovenskih padavinskih glagolih *mesti, naletavati, naškrapljati, pršeti, pršiti, rositi* in *zapasti* (pomenske razlage v 4.1.3); prim. ital. *fioccare, innevarsi, tempestare* (pomenske razlage v 4.2.2). Podobno se vezljivostno lahko obnašajo tudi sekundarno padavinski glagoli v obeh jezikih: sln. *iti, liti, močiti, mrleti, napasti, padati, pasti, prati, sipati, škropiti, uliti se, ulivati se, zaškropiti*; ital. *abbattersi, cadere, grondare, rovesciarsi, scaricarsi* in *scrosciare*. V večini primerov (a) se padavinski pojav pomensko in vezljivostno loči na proces in *snov*, ki je njegova *nosilka* oz. *realizator*. Drugačno vezljivost izkazuje (b) glagol *zapasti*, pri katerem ima *snov* »dvojno« udeležensko vlogo *nosilke* in *rezultata pojava* (podobno tudi prvotno nepadavinska *pasti, napasti*), prim. *zapasti – sneg*. Pri (c) italijanskih glagolih *innevarsi* in *tempestare* pa določila **Sos** ustreza *prizadeto* oz. *modifikant*, prim. *innevarsi – le montagne*, medtem ko je *snov* vključena v glagolski pomen kot notranjepomenska *nosilka* oz. *realizator pojava*.

5.2.3

Strukturni vzorec **Snom – VF – Sak** oz. **Sos – VF – Spp** izkazujejo predvsem slovenski glagoli, prim. *mesti*, *namesti*, *pršiti*, *rositi*, *zamesti*, *zametati* in *zapasti* (pomenske razlage v 4.1.4), medtem ko je med italijanskimi glagoli takšen le *brinare* (pomenske razlage v 4.2.3). Podobno velja tudi za italijanska sekundarno padavinska *portare* in *coprire*. Ob tem je treba poudariti, da strukturni vzorec ustreza različnim pomenskoskladenjskim možnostim: (a) določilo **Snom (Sos)** ustreza *vršilec dejanja* oz. *elementiv* (npr. oblaki), določilo **Sak (Spp)** pa zaseda *snov* z udeležensko vlogo *rezultata pojava*, prim. sln. *rositi*, ital. *portare* (tip *oblaki – rositi – dež*, *nubi – portare – pioggia*); (b) določilo **Snom** ustreza *vršilec dejanja* ali *elementiv* (npr. veter), določilo **Sak** pa *snov* z udeležensko vlogo *prizadeto* oz. *objekt* (dejanje udeleženca prizadeva, a ga ne spreminja), prim. sln. *mesti*, *namesti*, *pršiti* (*burja – mesti – sneg*); (c) položaj **Snom (Sos)** zaseda *snov* v udeleženski vlogi *nosilca* oz. *realizatorja pojava*, medtem ko je v položaju **Sak (Spp)** *prizadeto* (*modifikant*), prim. sln. *zamesti*, *zametati*, *zapasti*, ital. *coprire* (tip *sneg – zapasti – poti, neve – coprire – campi*); (d) v položaju **Snom** je *vršilec dejanja* (*elementiv*, npr. veter, burja), določilo **Sak** pa zaseda udeleženec *prizadeto* (*modifikant*); *snov* je vključena v glagolski pomen (kot notranjepomenski *nosilec pojava* ali *realizator*) ali je realizirana kot neobvezno prislovno določilo kraja oz. sredstva, prim. sln. *zamesti*, *zametati*, ital. *brinare* (tip *veter – zametati – poti, freddo – brinare – campagna*).

5.2.4

Strukturni vzorec **VF_{impers} – Sak** izkazujejo le slovenski glagoli, prim. pogl. 4.1.2.

6 SKLEP

Vežljivostna analiza slovenskih in italijanskih padavinskih glagolov v vremenskem pomenu je pokazala raznovrstno strukturno- in pomenskoskladenjsko obnašanje, pri čemer se slovenski in italijanski glagoli vežljivostno razlikujejo. Načeloma je treba reči, da oba jezika (ob zanemaritvi morfoloških razlik) izkazujejo strukturne vzorce **VF_{impers}**, **Snom – VF (Sos – VF)** in **Snom – VF – Sak (Sos – VF – Spp)**, čeprav jih vedno ne oblikujejo pomensko prekrivni glagoli. Tako vzorca **VF_{impers}** (*snov* se kot notranje-pomenski *nosilec* ali *realizator pojava* zliva s procesom) skorajda ni mogoče zaslediti pri italijanskih sekundarno padavinskih glagolih (z izjemo *gocciolare*), kar kaže na to, da ta skupina glagolov v italijanščini večinoma zahteva eksplicitno izražene *nosilca*. Vzorec **VF_{impers} – Sak** je izkazan samo pri nekaj slovenskih glagolih. Poleg tega strukturni vzorci **VF_{impers} – Sak**, **Snom – VF (Sos – VF)**

in **Snom – VF – Sak (Sos – VF – Spp)** ustrezajo različnim pomensko-skladenjskim možnostim, ki jih v slovenščini in italijanščini izpričujejo glagoli z deloma različnimi pomeni. Predvsem v primeru strukturnih vzorcev **VF_{impers} – Sak** in **Snom – VF – Sak (Sos – VF – Spp)** kažejo glagoli tudi na oddaljevanje od procesualno-pada-vinskega pomena.

Bibliografija

- Ágel, Vilmos, 2000: *Valenztheorie*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Bajec, Anton et al., 1994: *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ). Ljubljana: DZS.
- Benincà, Paola in Guglielmo Cingue, 1992: Sur l'ambiguïté structurale des verbes météorologiques en italien. Tasmowski, Liliane in Anne Zribi-Hertz (ur.): *De la musique à la linguistique. Hommage à Nicolas Ruwet*. Ghent: Communication and Cognition. 155–162.
- Bleotu, Adina Camelia, 2012: Why Does IT Always Rain on Me? On Weather Verbs. Surányi, Bálasz in Diana Varga (ur.): *Proceedings of the First Central European Conference in Linguistics for Postgraduate Students*. Budapest: Pázmány Péter Catholic University. 59–81.
- Daneš, František et al., 1987: *Větné vzorce v češtině*. Praha: Academia.
- Dardano, Maurizio in Pietro Trifone, 1995: *Grammatica italiana*. Bologna: Zanichelli.
- Dular, Janez, 1982: *Priglagolska vezava v slovenskem knjižnem jeziku (20. stoletja)*. Doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani.
- Gabrieli, Aldo, 2011: *Grande dizionario Hoepli italiano* (Hoepli). Milano: Hoepli. <http://dizionari.repubblica.it/italiano.php>. (Dostop 24. 4. 2014)
- Götz-Votteler, Katrin, 2007: Describing semantic valency. Herbst, Thomas et al. (ur.): *Valency: Theoretical, Descriptive and Cognitive Issues*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 37–49.
- Grepl, Miroslav in Petr Karlík, 1998: *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia.
- Herbst, Thomas, 2007: Valency complements or valency patterns? Herbst, Thomas et al. (ur.): *Valency: Theoretical, Descriptive and Cognitive Issues*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 15–35.
- Herbst, Thomas, 2009: Valency – Item-Specificity and Idiom Principle. Römer, Ute et al. (ur.): *Exploring the Lexis-Grammar Interface*. Amsterdam, Philadelphia: Benjamins. 49–68.
- Korpus italijanskega jezika* CORIS/CODIS. (Dostop 4. 7. 2014)
- Korpus slovenskega jezika* Gigafida. (Dostop 4. 7. 2014)
- Lissoni, Antonio, 1839: *Frasologia italiana*. Milano.
- Moretti, Giovanni B., 2006: *L'italiano come prima o seconda lingua*. Perugia: Guerra Edizioni.
- Orešnik, Janez, 1992: *Udeleženske vloge v slovenščini*. Ljubljana: SAZU.
- Páleš, Emil, 1990: Sémantické roly slovenských slovies. *Jazykovedný časopis* 41/1. 30–48.

- Re, Stefano, 2010: *Dizionario dei Sinonimi e dei Contrari*. Milano: RCS Libri. http://dizionari.corriere.it/dizionario_sinonimi_contrari. (Dostop 4. 7. 2014)
- Sabatini, Francesco in Vittorio Coletti, 2011: *Dizionario della Lingua Italiana* (Sabatini-Coletti). Milano: RCS Libri. http://dizionari.corriere.it/dizionario_italiano. (Dostop 24. 4. 2014)
- Salvi, Giampaolo, 2001: La frase semplice. Renzi, Lorenzo et al. (ur.): *Grande grammatica italiana di consultazione* I. Bologna: il Mulino. 37–127.
- Salvi, Giampaolo, 2012: La struttura argomentale dei verbi. *Italogramma* 4. 59–71.
- Schøsler, Lene, 2007: The status of valency patterns. Herbst, Thomas et al. (ur.): *Valency: Theoretical, Descriptive and Cognitive Issues*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 51–66.
- Šlenc, Sergij, 1997: *Veliki italijansko slovenski slovar*. Ljubljana: DZS.
- Toporišič, Jože, 1992: *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Toporišič, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.
- Vidovič Muha, Ada, 2000: *Slovensko leksikalno pomenoslovje*. Ljubljana: ZIFF.
- Vietri, Simonetta, 2004: *Lessico-grammatica dell'italiano*. Torino: UTET.
- Zingarelli, Nicola, 1999: *Vocabolario della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli.
- Žele, Andreja, 2001: *Vezljivost v slovenskem jeziku*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Žele, Andreja, 2008: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana: Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Žele, Andreja, 2012: *Pomensko-skladenjske lastnosti slovenskega glagola*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.